

Факултет за машинство и грађевинарство
у Краљеву

Универзитета у Крагујевцу

Број: 1560/1

Датум: 16.12.2013. г.

Краљево, Доситејева 19.

UNIVERZITET U KRAGUJEVCU
FAKULTET ZA MAŠINSTVO I GRAĐEVINARSTVO
U KRALJEVU
Dositejeva 19

ФАКУЛТЕТ ЗА МАШИНСТВО И ГРАЂЕВИНАРСТВО
У КРАЉЕВУ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

PROGRAM OSNOVNE OBUKE
RADNIKA IZ OBLASTI ZAŠTITE
OD POŽARA

Kraljevo, 2013. godine

Na osnovu člana 53. stav 3. i člana 86. stav 1. Zakona o zaštiti od požara ("Službeni glasnik RS", br. 111/09), u vezi sa odredbama Pravilnika o minimumu sadržine dela Programa obuke radnika iz oblasti zaštite od požara ("Službeni glasnik SRS", br. 40/90), dekan **FAKULTETA ZA MAŠINSTVO I GRAĐEVINARSTVO U KRALJEVU UNIVERZITETA U KRAGUJEVCU, Kraljevo Dositejeva br. 19**, (u daljem tekstu Fakultet), dana: _____ 2013. godine donosi:

PROGRAM OSNOVNE OBUKE RADNIKA IZ OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA

Član 1.

Ovaj Program osnovne obuke radnika iz oblasti zaštite od požaraobuke sastoji se od :

A : OPŠTEG DELA

**B : POSEBNOG DELA: SPECIFIČNOSTI PRAVNOG LICA
I OBJEKTA**

Član 2.

A : OPSTI DEO:

**AI. OBAVEZE ORGANIZACIJA I ORGANA U OBLASTI ZAŠTITE OD
POŽARA**

- **Normativno uređivanje zaštite od požara :**
 1. Plan zaštite od požara
 2. Pravila zaštite od požara

- **Organizovanje poslova zaštite od požara :**
 1. vatrogasne jedinice,
 2. služba zaštite od požara i
 3. referent zaštite od požara (lice stručno osposobljeno za sprovođenje zaštite od požara)

- **Preventivne mere zaštite od požara**
 1. uređjaji, oprema sredstva za gašenje požara,
 2. uređjaji i instalacije za otkrivanje, dojavu gašenje požara,
 3. električne, ventilacione, toplotne i druge instalacije,
 4. smeštaj zapaljivog materijala,
 5. smestaj eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova i
 6. vatrogasna straza.
 7. preventivne mere zaštite od požara u javnim objektima različitog sadržaja, industrijskim objektima i sl.

- **Obaveze u sprovođenju mera zaštite od požara :**
 1. obaveze organa, unutrašnje kontrole, poslovnih organa odnosno funkcionera koji rukovode državnim organima, radnika sa posebnim pravima, obavezama i ovlašćenjima, odnosno rukovodećih radnika u državnim organima, kao i prava i obaveze ostalih radnika.

- **Odgovornost za nesprovođenje mera zaštite od požara :**
 1. disciplinska i materijalna odgovornost radnika, kao i prekršajna i krivična odgovornost odgovornih lica.

A.II OSNOVI GORENJA

- **Gorenje čvrstih materija.**
- **Gorenje tečnih materija.**
- **Gorenje zapaljivih gasova i para.**
- **Eksplozije.**

A.III UZROCI NASTAJANJA POŽARA

- **Pozari i način prenosa toplote :**
 1. provođenjem (kondukcijom)
 2. dodirom (konvekcijom)
 3. zračenjem (radijaciom)

- **Osnovni vzroci nastajanja požara :**
 1. direktan dodir sa plamenom ili užarenim materijalom,
 2. električna struja,
 3. zavarivanje, rezanje i lemljenje,
 4. atmosferski elektricitet,
 5. samozagrevanje i samozapaljivanje,
 6. toplotno delovanje sunca.
 7. mehanička energija i
 8. paljevina.

A.IV GAŠENJE POŽARA

- **Metode gašenja požara.**
- **Sredstva za gašenje požara :**
 1. voda,
 2. pena,
 3. prah,
 4. ugljendioksid,
 5. haloni (zamena za halone) i
 6. priručna sredstva.
- **Mere zaštite pri gašenju požara.**
- **Protiv-požarna oprema :**
 1. ručni i prevozni aparati za gašenje početnih požara-podela, namena, aktiviranje i rukovanje,
 2. postavljanje, čuvanje i kontrola aparata za gašenje požara,
 3. hidrantska mreža za gašenje požara i
 4. oprema.

A.V SAVREMENI TEHNIČKI SISTEMI ZA OTKRIVANJE I GAŠENJA POŽARA

- **Otkrivanje i dojava požara :**
 1. automatski javljači požara: jonizacioni, termički i optički,
 2. ručni javljač požara,

3. prenosni putevi i
 4. signalne centrale.
- **Savremena oprema i metode gašenja požara**
 1. izbor tipa stabilnih instalacija za gašenje požara: vodom, penom, prahom, ugljendioksidom i halonom.

Član 3.

B: POSEBNI DEO : SPECIFIČNOSTI PRAVNOG LICA I OBJEKTA:

B.I - KONKRETNE OPASNOSTI OD IZBIJANJA POŽARA.

B.II - POSTUPAK U SLUČAJU IZBIJANJA POŽARA.

B.III - GAŠENJE POŽARA.

Član 4.

B.I KONKRETNE OPASNOSTI OD IZBIJANJA POŽARA NA OSNOVU SPECIFIČNOSTI PRAVNOG LICA

B.I.1. Stepen ugroženosti tehnološkog procesa delatnosti koja se odvija u okviru Fakulteta:

Fakultet za mašinstvo i građevinarstvo u Kraljevu je visokoškolska ustanova koja ostvaruje akademske studijske programe iz obrazovno-naučnog polja Tehničko-tehnološke nauke i razvija naučno-istraživački i stručni rad. U okviru visokog obrazovanja Fakultet obavlja naučnoistraživačku, ekspertsko-konsultantsku i izdavačku delatnost.

Fakultet predstavlja visokoobrazovnu ustanovu, na kojoj se organizuje studiranje na dva studijska programa gde je organizovano studiranje na svim nivoima, od osnovnih do doktorskih studija. Primarni cilj je stvaranje visokoobučениh kadrova za radove i istraživačke projekte iz oblasti Tehničko-tehnološke nauke. U okviru Fakulteta nalazi se savremena opitna laboratorija, u kojoj se obavljaju ispitivanja iz oblasti mašinstva.

Fakultet za mašinstvo i građevinarstvo u Kraljevu nalazi se Dositejevoj ulici br. 19. U svom sastavu Fakultet poseduje dva objekta. Objekti Fakulteta, koji se nalaze na pomenutoj adresi, pripadaju grupi javnih objekata u kojima boravi i zadržava se veći broj lica. Sve prostorije objekata su tako definisane i opremljene da zadovolje uslove namene – izvođenje nastave i drugih obrazovnih aktivnosti studenata. U sastavu objekta „B“ nalazi se toplotna podstanica sa kotlovima na čvrsto gorivo (ugalj). U narednom periodu Fakultet će imati mogućnost grejanja preko gasne podstanice čija je izgradnja u toku.

Sa aspekta zaštite od požara, stepen ugroženosti tehnološkog procesa koji se odvija u okviru Fakulteta je sa povećanim rizikom od izbijanja požara, jer su objekti Fakulteta javne namene, a mora se imati u vidu da su materijali koje se koriste i skladište u objektima zapaljive i sagorljive prirode (papir, arhiva, dokumentacija, obrazovna literatura i udžbenici, kanc. inventar, ugalj, prirodni gas i sl.) i da se sa njima mora postupati na strogo kontrolisan način, primenjujući sve propisane preventivne mere zaštite od požara.

Jedna od specifičnosti javnih objekata, a kojima pripadaju objekti Fakulteta je u pogledu brze i efikasne evakuacije prisutnih za slučaj požara što predhodno podrazumeva blagovremeno i efikasno sprovedjene svih preventivnih mera zaštite od požara i to :

- Obezbedjenje efikasnih i proračunom izabраних širina evakuacionih puteva sa odgovarajućim potrebnim brojem istih i kvalitetnim usmeravanjem izlaznih prostora;
- Pravilan izbor po vrsti, tipu i količini sredstava i opreme za gašenje požara;
- Držanje instalacije protiv panične rasvete svakog momenta u ispravnom stanju;
- Obezbedjenje uvek prohodnih i slobodnih evakuacionih puteva, prolaza izlaza i sl.

B.I.2. Materijali koji se koriste i uskladištavaju u prostorijam Fakulteta:

Na osnovu specifičnosti tehnološkog procesa, materijali koji se najčešće koriste i uskladištavaju u objektu i prostorima Fakulteta je papir (dokumentacija, arhiva, obrazovna literatura i udžbenici i sl.), u toplotnoj podstanici vrši se deponovanje uglja a u gasna podstanica priključena je gradski gasovod (prirodni gas).

PAPIR

Pripada grupi čvrstih materija koje mogu intezivno goreti i tok sagorevanja zapaljenog papira u velikoj meri zavisi od vrste hartije i od oblika u kojoj se ona nalazi, čija je temperatura paljenja od 185 – novinski papir do 360 C⁰ - pisaći papir.

Klasa opasnosti za **papir** FxIII C po standardu SRPS Z.CO.005, sa brzinom sagorevanja rastresitog papira od 0.48 – 0.53 [Kg/m²/min.], koji gori plamenom i žarom.

UGALJ

U tehnološkom procesu toplotne podstanice moguće je korišćenje lignita, mrkog i kamenog uglja. Ugalj u svom sastavu sadrži određeni procenat ugljenika, vodonika (u suvoj materiji), kiseonika, pepela i vlage. Ovaj procenat zavisi od vrste uglja. Toplotna vrednost je različita i iznosi: za lignit od 12 do 12,5 MJ/kg, za mrki ugalj od 12,6 do 23,8 MJ/kg a za kameni ugalj iznosi od 25 do 36 MJ/kg.

Ugalj pripada grupi čvrstih sagorivih materija, klase opasnosti FxIV C po standardu SRPS Z.CO.005. Posebna pažnja mora se obratiti prilikom deponovanja veće količine uglja u podrumski deo za potrebe kotlararnice, i ukoliko ugalj nije dovoljno suv može doći do hemijskog procesa samoupale uglja (povećanje unutrašnje temperature). Iz tog razloga ugalj ne treba deponovati u slojevima većim od 1 metar, redovno kontrolisati gomile uglja i ukoliko se primeti povećanje temperature odmah pristupiti prebacivanju uglja kako bi se ohladio.

PRIRODNI GAS

Prirodni (zemni) gas predstavlja smešu metana(85-95%) i drugig gasova(etan, propan, butan) i manjom primesom CO₂, N₂, H₂S.

Fizičko-hemijske osobine prirodnog gasa:

- Bezbojan, bez mirisa, kod dužeg udisanja izaziva psihičku potištenost, kod koncentracija u vazduhu od 12-16% izaziva gušenje i nesvesticu (smanjenjem koncentracije kiseonika)
- Donja kalorična moć gasa $H_d = 33338 \text{ KJ} / \text{Sm}^3$ ili 9,26 kWh/m³
- Gustina gasa $r = 0,55-0,7 \text{ kg} / \text{Sm}^3$
- Relativna specifična težina gasa $r = 0,611$ (vazduh 1,00)-lakši je od vazduha
- Maksimalna brzina paljenja 0,35 m / sec
- Temperatura samopaljenja u vazduhu 600-670 °C
- Temperatura izgaranja ($l = 1,0$) $T = 2.000$ °C
- Granica zapaljivosti i eksplozivnosti 5-15% V

Prirodni gas je bezbojan gas bez mirisa i ukusa, lakši je od vazduha i veliku opasnost predstavlja mogućnost stvaranja eksplozivne smeše sa vazduhom. Veliku opasnost od požara i eksplozija preči od pojave pukotine na instalacijama i tehničkih neispravnosti gasnih potrošača. Vrlo je bitno da se zemni gas odoriše (dodavanje hemijskih jedinjenja sa intezivnim mirisom) kako bi se i najmanja koncentracija gasa, koja iscure iz instalacije osetila čulom mirisa. Velika pažnja mora se posvetiti cevovodima, crevima i svojoj gasnoj armaturi u pogledu hermetičnosti. Obavezno je vršiti redovna ispitivanja tehničke ispravnosti gasne instalacije i gasnih potrošača.

Specifična težina u gasovitom stanju prirodnog gas je 0,611 u odnosu na vazduh, skoro je duplo lakši od vazduha što znači da se ovaj gas zadržava u nivou tavanice i da se lako penje preko otvora u više delove objekta, stvarajući sa vazduhom opasnu eksplozivnu smešu u dužem vremenskom periodu.

Prirodni gas predstavlja veliku požarnu opasnost zbog svog svojstva zapaljivosti i svojstva da sa vazduhom pravi eksplozivne smeše. Pri eksploziji gasa brzina širenje plamena obično dostiže nekoliko sotina metara u sekundi.

DGE (donja granica eksplozivnosti) predstavlja određeni procenat gasa odnosno pare u vazduhu iznad kojeg je eksplozivna atmosfera, i ona iznosi oko 5,0 procenata zapremine vazduha.

GGE (gornja granica eksplozivnosti) predstavlja određen procenat gasa odnosno pare u vazduhu iznad kojeg nije eksplozivna atmosfera, i ona za prirodni gas iznosi oko 15,0 procenata zapremine vazduha.

Za utvrđivanje prisutnosti prirodnog gasa koriste se gasni detektori koji mogu biti pokretni i stacionirani. Preventivne mere kod upotrebe ove gasne opreme i samog gasa moraju se tako preduzeti kao da je zapaljiva smeša uvek prisutna i naročito se velika pažnja mora posvetiti spojnim mestima sa cevovodima i potrošača. Provera nepropusnosti spojeva i armature je jedino bezbedno pomoću sapunice.

Klasifikacija materija i robe prema ponašanju u požaru a koje se koriste u tehnološkom procesu Preduzeća po standardu SRPS Z.CO.005:

FxIA- gasovite veoma lako zapaljive i brzo sagorive materije (prirodni gas)

Fx.III.C-čvrste zapaljive materije (papir i sl.)

Fx.IV.C-čvrste sagorive materije (drvo, ugalj i sl.)

Dx.V.- teško sagorive materije koje se pod dejstvom požara oštete (alat, uređaj i sl.)

Da bi obuka zaposlenih radnika bila efikasna i svrsishodna svi zaposleni moraju se posebno upoznati sa gore navedenim karakteristikama ovih materija, kao i sa merama zaštite.

B.I.3. Kratak opis građevinskih materijala koji su ugrađeni u objekte Fakulteta (osnovne karakteristike konstrukcionih elemenata objekata)

Fakultet za mašinstvo i građevinarstvo u Kraljevu nalazi se Dositejevoj ulici br. 19. U svom satavu Fakultet poseduje dva objekta u kojima se obavljaju aktivnosti studenata i profesora, i objekta gasne podstanice. Objekat „A“ Fakulteta izgrađen je kao zaseban objekat spratnosti: prizemlje+ 2 sprata + potkrovlje. U ovom objektu nalaze se prostorije dekanata, radne prostorije studenata, sale, kabineti i opitna laboratorija. Objekat „B“ se nalaze kabineti profesora i radne sale. Pomenuti objekti pripadaju grupi javnih objekata u kojima boravi i zadržava se veći broj lica i izgrađeni su od čvrstog vatrootpornog građevinskog materijala. Sve prostorije objekata su tako definisane i opremljene da zadovolje uslove namene – izvođenje nastave i drugih obrazovnih aktivnosti studenata. Objekti ima dobar pristup za vatrogasna vozila iz Dositejeve ulice.

Glavna noseća građevinska konstrukcija objekata izvedena je u sistemu nosećih armirano-betonskih stubova i greda. Noseći zidovi su izvedeni od giter blokova i pune opeke debljine do 35cm, a pregradni zidovi su izvedeni od pune opeke debljine 25cm. Zidovi su obostrano izmalterisani, sa spoljne strane je izvedena fasada. Međuspratna konstrukcija je izvedena u sistemu lako armirano betonske ploče. Podovi su obloženi parketom, itisonom, keramičkim i pvs pločama u zavisnosti od namene prostorija.

Za komunikaciju između etaža koriste se unutrašnje međuspratne stepenice koje su izgrađene od negorivog materijala i izvedene u sisitemu kose armirano-betonske ploče. Stepenište je direktno povezano sa hodnicima.

Materijali primenjeni za enterijersku obradu odgovaraju nameni objekta u pogledu gorivosti, prenošenja požara i emisije dima i gasova.

Na objektu je izvedena unutrašnja i spoljašnja hidrantska instalacija. Na objektu „A“ delimično je izvedena ručna dojava požara. Na objektu razmešten je dovoljan broj odgovarajućih ručnih prenosnih aparat za gašenje početnih požara.

Mašinske i tzermotehničke instalacije izvedene su u skladu sa tehničkim normativima. Na objektu je izvedena protivpanična rasveta, objekat je zaštićen gromobranskom instalacijom.

Električne instalacije niskog napona izvedene su u skladu sa tehničkim normativima. Napajanje objekta je u sistemu TN-S. Električna instalacija je izvedena i vođena kroz objekat da ne širi požar, a stepen mehaničke zaštite je izveden u skladu sa uslovima mesta ugradnje i faktorima spoljašnjeg uticaja. Glavne spratne i sektorske razvodne table su postavljene u ormare od negorivog materijala na kojima je sa spoljne strane izveden glavni prekidač napajanja. Zaštita strujnih kola od električnog udara i prenapona obezbeđena je preko automatskih zaštitnih uređaja odgovarajućih nazivnih vrednosti i karakteristika.

Na osnovu ugrađenih materijala u objekat, a prema SRPS U.J.1.240, zaključujemo da otpornost objekta prema požaru je: III srednja otpornost - SO.

U cilju efikasne i brze evakuacije prisutnih lica obeleženi su putevi evakuacije, a putevi evakuacije kao i izlazi dimenzionisani su tako da obezbeđuju brzu i efikasnu evakuaciju prisutnih lica. Evakuacija se izvodi u skladu sa Planom evakuacije i svi radnici Fakulteta moraju se upoznati sa procedurama, dužnostima i obavezama za slučaj evakuacije.

B.I.4 Mere zaštite od požara koje su specifične u pojedinim procesima koji se odvijaju u okviru Fakulteta (u vezi prava i dužnosti radnika):

Dužnosti i prava svih zaposlenih:

1. Sprovođenje mera zaštite od požara utvrđenih Zakonom o zaštiti od požara opšitn normativnim aktima: Planom zaštite od požara i Pravilima zaštite od požara.
2. Radnici sa posebnim ovlašćenjima dužni su da vrše analizu stanja zaštite od požara najmanje jednom godišnje i na osnovu toga preduzimaju odgovarajuće mere za poboljšanje i unapređenje zaštite od požara.
3. Dužnosti i prava radnika na sprovođenju preventivno tehničkih mera - referenta - obuhvaćeni normativima Fakulteta u onim delovima koji se odnose na njegovu funkciju.
4. Dužnost i pravo svih zaposlenih radnika Fakulteta, je da se upoznaju sa svim opasnostima od izbijanja požara i da se obuču iz oblasti zaštite od požara.

B.I.5 Klasifikacija mogućih požara:

Na osnovu procene ugroženosti tehnološkog procesa, odnosno fizičko hemijskim osobinama materijala koje se koriste u objektu i prostorima Fakulteta mogući su požari: **klase „A“ i „C“**. Klasifikacija mogućih požara izvršena je prema standardu SRPS Z. C2. 003 («Sl. List SFRJ» br. 31/79), tj. korigovana sa SRPS ISO 3941/94.

Pored gore navedenih požara mogući su i **požari na električnoj instalaciji i uređajima pod naponom**.

Požari klase „A“ – požari čvrstih materija sa stvaranjem žara pri gorenju (drvo, papir, uglj, tekstil, isl.). Za gašenje ovih požara koristi se voda sa dodatkom ili bez dodatka, a izuzetno pena ili prah.

Požari klase „C“ – požari zapaljivih gasova (prirodni gas). Za gašenje ovih požara koristi se pena, suvi prah, ugljendioksid i halon (ili zamena za halon).

Požari na električnim instalacijama i uređajima pod naponom – isključivo se gase hemijskim sredstvima kao što je: suvi prah, ugljen-dioksid, halon ili zamena za halone. Ukoliko se za gašenje požara koristi voda, obavezno je na celom objektu isključiti napajanje električnom energijom.

B.I.6 Sredstva i orema za gašenje požara:

Na osnovu očekivanih klasa požara (mogući su požari: klase «A» i požara na električnim instalacijama i uređajima), predviđena su i odgovarajuća sredstva za gašenje: ručni prenosni aparati punjeni prahom i ručni prenosni aparati punjeni sa ugljendioksidom, kao i hidrantska instalacija za gašenje vodom.

Tehničke karakteristike usvojenih aparata:

1. Iz grupe aparata za gašenje suvim prahom, predviđeni su ručni prenosni aparati oznake „A“, koji su usaglašeni sa standardima SRPS Z.C2.035.
2. Iz grupe aparata za gašenje ugljendioksidom, predviđeni su ručni prenosni aparati oznake „CO2“, usaglašeni sa standardom SRPS Z.C2.040.

Član. 5

B.II POSTUPAK U SLUČAJU IZBIJANJA POŽARA

B.II.1 Dužnost zaposlenih u slučaju izbijanja požara i učešće u gašenju

Svaki zaposleni kada primeti požar dužan je da pokuša da ugasi početni požar, ako to može da učini bez opasnosti po sebe i druge.

Ako zaposleni ne može sam da ugasi požar dužan je da najhitnije obavesti Vatrogasnu jedinicu (na telefon 193), ili stanucu policije (na telefon 192) i odgovorno lice restorana sa naznakom gde je požar izbio.

Lice koje javlja požar dužno je da saopšti svoje ime i prezime, mesto izbijanja požara, tačnu adresu objekta i kratke podatke o obimu požara i stepenu opasnosti.

Zaposleni koji je javio požar, po javljanju dužan je da preduzme mere za gašenje požara i oklanjanja opasnosti, i ako je potrebno da pristupi evakuaciji prisutnih lica sa objekta po utvrđenoj proceduri.

Neposredno pre pristupanja gašenja požara vodom zaposleni je dužan da isključi dovod električne energije i da iz zone požara ukloni sredstva koja mogu da izazovu eksploziju i nakon toga pristupi gašenju požara.

Prilikom gašenja požara zaposleni ima pravo da koristi sva raspoloživa sredstva i da nasilno udje u sve objekte i prostorije u cilju spašavanja ljudskih života i imovine.

Član. 6

B.III GAŠENJE POŽARA

Taktika gašenja požara je pravilna i efikasna upotreba raspoloživih sredstava i opreme za gašenje požara.

U slučaju požara na električnim instalacijama, aparatima i uređajima mora se isključiti električna energija iz gradske mreže i to obavezno na glavnom prekidaču.

Ukoliko ne postoji mogućnost brzog, efikasnog i bezbednog isključenja električne energije, može se pristupiti gašenju isključivo aparatima za početno gašenje požara sa ugljen dioksidom („CO₂“) ili prahom („S“).

Prilikom izbijanja požara na bocama pod pritiskom potrebno je ukoliko se može izvršiti bezbedno zatvaranje ventila na istim, a prenosne sudove sa zapaljivim gasom preneti na bezbedno mesto i ukloniti ih od dejstva vatre. Ukoliko dođe do izbijanja požara u gasnoj podstanici potrebno je prvo zatvoriti glavni dovodni ventil, isključiti struju i pristupiti gašenju požara.

Za vreme gašenja požara rukovodilac gašenja može da:

- zabrani pristup licima na mesto gašenja požara i saobraćaj pored mesta požara,
- naredi evakuaciju lica i imovine iz ugroženih postora i objekta,
- naredi isključenje dovoda električne energije,
- naredi korišćenje vozila građana, banke i drugih, radi prevoza povređenih u požaru, evakuacije ljudi i imovine i dopremanju sredstava za ašenje,
- naredi delimično ili potpuno rušenje delova objekta koji nisu zahvaćeni požarom u slučaju da se na drugi način ne može obezbediti gašenje ili spasavanje ugroženih ljudi,
- preduzme mere za bezbednu evakuaciju ljudi i imovine
- nasilno otvori zaključane objekte ili prostorije radi gašenja požara i spasavanja ljudi i imovine.

Član 7.

Osnovna obuka zaposlenih radnika iz oblasti zaštite od požarase sastoji od:

1. teoretskog dela,
2. praktičnog dela – demonstriranje upotrebe aparata i sredstava za gašenje požara sa kojima se raspolaže u objektima pravnog lica i
3. praktične provere znanja.

Član 8.

Praktična provera znanja vrši se usmanim ili pisanim putem – testiranjem, posle izvršene teoretske obuke.

Član 9.

Osnovna obuka traje 3 (tri) školska časa.

Član 10.

Osnovna obuka radnika po ovom Programu organizuje se za sve zaposlene radnike najkasnije u roku od jedne godine od dana stupanja na rad.

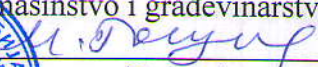
Član 11.

Provera znanja zaposlenih vrši se jednom u tri godine.

Član 12.

Zaposleni su dužni da prisustvuju obuci i proveru znanja iz oblasti zaštite od požara i da se u radu pridržavaju propisanih uputstava, upozorenja, zabrana i propisanih preventivnih mera zaštite od požara.

Kraljevo,
16.12. 2013. godine

Fakultet za mašinstvo i građevinarstvo u Kraljevu

/Dekan/